

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

79

Vragen van het lid **De Wit** (SP) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het verhalen van bijstand door gemeenten op vermeende verwekkers van kinderen* (ingezonden 13 augustus 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie), mede namens de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 26 september 2013) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 3140

Vraag 1

Wat is uw reactie op de berichten over het verhalen van kosten van uitkeringen op mannen die volgens de moeder de verwekker van hun kind zijn? Kloppen de feiten in dit bericht in het algemeen, en in de zaak van de heer Van Deurzen in het bijzonder?¹

Antwoord 1

Van genoemde berichten heb ik kennis genomen. In algemene zin geldt dat gemeenten op grond van artikel 62 van de Wet werk en bijstand (WWB) de bevoegdheid hebben kosten van bijstand te verhalen tot de grens van de onderhoudsplicht, bedoeld in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Op deze wijze wordt voorkomen dat private lasten op publieke middelen worden afgewenteld. De WWB wordt decentraal uitgevoerd door de gemeenten. In de beoordeling van de feiten van een individuele zaak kunnen noch de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, noch ik, treden.

Vraag 2

Hoe kan het dat een gemeente een man in rechte kan betrekken voor bijstandsverhaal zonder dat het vaderschap in juridische zin is vastgesteld? Vindt u het een wenselijke ontwikkeling dat steeds meer gemeenten hiertoe overgaan? Wat is de achterliggende oorzaak hiervan?

Antwoord 2

In artikel 1: 394 van het BW is geregeld dat verwekker of een «instemmende levensgezel» verplicht is tot het voorzien in levensonderhoud van een kind, dat alleen een moeder heeft. De verwekker is de man die het kind samen met

¹ Artikelen «Verwekker moet betalen» en «Aangeslagen voor andermans kind», Volkskrant, 9 augustus 2013

de moeder op natuurlijke wijze heeft doen ontstaan. Hij is weliswaar de biologische vader van het kind, maar géén ouder in juridische zin. Een «instemmende levensgezel» is hij die als levensgezel van de moeder heeft ingestemd met een daad die de verwekking van het kind tot gevolg kan hebben gehad. De verwekker en de «instemmende levensgezel» zijn verantwoordelijk voor het bestaan van het kind en kunnen om die reden worden aangesproken op het voorzien in het levensonderhoud van het kind. Het is mogelijk dat de moeder vanwege onvoldoende bestaansmiddelen bij de gemeente een bijstandsuitkering aanvraagt, zonder dat het juridisch vaderschap van haar kind(eren) is geregeld. In dat geval staat het de gemeente vrij om verleende bijstand te verhalen op de verwekker of «instemmende levensgezel» op grond van artikel 62 WWB. In het antwoord op vraag 3 van de leden Berndsen-Jansen en Van Weyenberg (ingezonden 15 augustus 2013), wordt de procedure die de gemeente Rotterdam in algemene zin volgt uiteengezet. Het is niet aan het kabinet om te treden in de gemeentelijke autonomie betreffende het verhaal van bijstand.

Vraag 3

Wat is uw reactie op de opmerking van hoogleraren Vlaardingerbroek en Nuytink dat in zulke zaken eerst in een vaderschapsactie juridisch moet zijn vastgesteld dat de betreffende man de verwekker is en dat die procedure alleen door moeder of kind kan worden gevoerd?

Antwoord 3

Gemeenten kunnen gebruik maken van de hen in het kader van de WWB toegekende bevoegdheid tot het verhaal van de kosten van bijstand. Deze procedure tot bijstandsverhaal, waarin de vaststelling van het verwekkerschap aan de orde kan komen voor het vaststellen van eventuele onderhoudsverplichtingen jegens een kind, is met voldoende rechtswaarborgen omkleed (zie ook het antwoord op vraag 3 van de leden Berndsen-Jansen en Van Weyenberg, ingezonden op 15 augustus 2013).

Vraag 4

Hoe kan het dat voor een gemeente de verklaring van de moeder voldoende is om een man aansprakelijk te stellen voor de kosten, zonder dat zekerheid bestaat dat de betreffende man de verwekker van het kind is?

Antwoord 4

Voor de gemeente is een verklaring van de moeder niet zonder meer voldoende om een man aansprakelijk te houden voor de kosten, ingeval onzeker is of de betreffende man de verwekker is van het kind. De man krijgt in een gemeentelijk verhaalsonderzoek de gelegenheid om zijn zienswijze kenbaar te maken over het vermeende verwekkerschap en om alle informatie te verstrekken die van invloed zou kunnen zijn op een eventuele verhaalsbijdrage. Wanneer een man geen of onvoldoende medewerking verleent aan het verhaalsonderzoek kan de gemeente over gaan tot het ambtshalve vaststellen van een verhaalsbijdrage.

Vraag 5

Hoe beoordeelt u de zorgvuldigheid van het «onderzoek» van de gemeente Rotterdam in deze zaak², die Van Deurzen eerst beschouwt als de vader van de drie kinderen van mevrouw P. om vervolgens na een nieuwe verklaring van mevrouw P. de heer Van Deurzen nog slechts als de vader van één van de kinderen te zien?

Antwoord 5

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1 is het verhaal van bijstand een bevoegdheid van de gemeenten en treedt de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid niet in de beoordeling van de feiten van individuele gevallen.

² Artikelen «Verwekker moet betalen» en «Aangeslagen voor andermans kind», Volkskrant, 9 augustus 2013

Vraag 6

Welke mogelijkheden ziet u om, met behoud van de verantwoordelijkheden van de verwekkers van kinderen, te voorkomen dat mannen die niet de vader van het kind zijn in rechte worden betrokken en zo op kosten worden gejaagd, omdat zij bijvoorbeeld een advocaat moeten nemen?

Antwoord 6

Bij een beroep op bijstand van de moeder dient de gemeente bij verhaal op de vermeende verwekker op een zorgvuldige wijze na te gaan in hoeverre sprake is van onderhoudsverplichtingen van deze verwekker jegens kinderen met wie hij niet in een familierechtelijke betrekking staat. Daartoe kan de vermeende verwekker door de gemeente in een verhaalsonderzoek worden verplicht hiervoor noodzakelijke gegevens te overleggen. Mannen die stellen niet de verwekker van het kind te zijn, terwijl zij door de moeder wel als zodanig zijn aangewezen, kunnen voorkomen dat zij in rechte worden betrokken door voldoende informatie te verstrekken en mee te werken aan het onderzoek van de gemeente. Daarvoor hoeven zij geen advocaat in te schakelen.

Vraag 7

Ziet u mogelijkheden om te voorkomen dat meer gemeentes hiertoe over zullen gaan?

Antwoord 7

Nee. Het is aan gemeenten om te bepalen of en in hoeverre zij gebruik maken van de aan hen in het kader van de WWB toegekende bevoegdheid tot verhaal van bijstand.